

VERSLAG van de hoorzitting in verband met het voorgenomen besluit om de kerk O.L.V. Hemelvaart te Gouda aan de eredienst te onttrekken Gouda, 6 oktober 2020

Aanwezig: Pastoor Th.A.H. van Klaveren, de heren F. Marcus en P. Pennekamp (parochiebestuur), vicaris A.J. Van Deelen en mevr. A. de Jong (bisdom) en ongeveer dertig parochianen.

F. Marcus, vicevoorzitter van het parochiebestuur van de parochie St. Jan de Doper opent de bijeenkomst en heet iedereen welkom. Hij stelt de delegatie van het bisdombestuur voor. Pastoor Van Klaveren gaat voor in gebed en wenst de aanwezigen een vruchtbare avond toe.

F. Marcus geeft een toelichting op het proces zoals dat tot nu toe is gelopen. Het proces loopt al langer en de parochianen zijn daarover geïnformeerd.

De parochie vergrijsst. Het aantal parochianen en vrijwilligers neemt af en het kost moeite om een levendige vitale geloofsgemeenschap te vormen. Zo is er een oproep gedaan aan de 6.000 parochianen om medewerking te verlenen, maar daarop kwam nauwelijks respons. Wel zijn sommige actieve vrijwilligers nog meer gaan doen. Daarvoor past een groot compliment, maar het is ook de realiteit dat het op de langere termijn niet vol te houden is. Daarom moeten er maatregelen worden getroffen om invulling te kunnen blijven geven aan geloven in Gouda.

Begin vorig jaar is daarom contact opgenomen met het bisdom ter zake de toekomst van de kerkgebouwen in Gouda-stad. Dat heeft geleid tot een verzoek om de kerk O.L.V. Hemelvaart aan de eredienst te onttrekken, maar dat was op dat moment nog erg vroeg. Dat is niet bij iedereen goed gevallen, daarvoor onze excuses. Daarna is een tweetal informatieavonden georganiseerd alsmede een-op-een-gesprekken met parochianen. Naar aanleiding daarvan is een aangevuld verzoek aan de bisschop gericht, in c.c. aan de parochianen, met een beschrijving van de procedure zoals die is gevolgd. Aan de parochianen is gevraagd om de schouders te zetten onder de kerken in Gouda, maar er is weinig animo voor de vacatures die er zijn in de verschillende werkgroepen.

Alvorens een afgewogen besluit te kunnen nemen om de kerk O.L.V. Hemelvaart aan de eredienst te onttrekken, er is nu enkel sprake van een voorgenomen besluit, wil de bisschop de parochianen horen en hen in de gelegenheid stellen om opmerkingen te maken en vragen te stellen.

F. Marcus merkt op dat hij hier niet met trots staat. Voor sommige parochianen is dit niet de eerste kerksluiting. Het is nodig om bestuurlijke verantwoordelijkheid te nemen om de toekomst vorm te geven. Geloven doe je zelf. Kerk ben je samen. Vic. Van Deelen sluit zich bij deze laatste woorden aan.

Vic. Van Deelen begint zijn toelichting met een citaat uit de Bijbel (Mt. 28, 1-7; 28, 16-20):

Na de sabbat, bij het aanbreken van de eerste dag van de week, gingen Maria van Magdala en de andere Maria naar het graf kijken. Plotseling kwam er een zware aardbeving en een engel van de Heer daalde neer uit de hemel, rolde de (graf)steen weg en ging erop zitten. De engel zei tegen de vrouwen: "Ik weet dat u Jezus zoekt, de gekruisigde. Hij is niet hier, Hij is tot leven gewekt. Ga snel aan zijn leerlingen zeggen: 'Hij is uit de doden opgewekt en zie, Hij gaat voor u uit naar Galilea; daar zult u Hem zien'. Dit had ik u te zeggen." De leerlingen trokken naar Galilea, naar de berg die Jezus hun had aangewezen. Daar zei Hij tot hen: "Gá, maak alle volkeren tot leerling, doop hen in de Naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest, en leer hen alles te onderhouden wat Ik jullie geleerd heb. Weet wel, Ik ben met jullie, tot aan de voleinding der tijden".

Waarom juist dit citaat? Omdat het vertelt over de zending die Jezus aan zijn leerlingen geeft. Het was eigenlijk een onmogelijke opdracht die Hij gaf, het evangelie verkondigen bij alle volkeren. Wat zouden wij gedaan hebben? Want het vraagt nogal wat: de veilige haven van je gewone leven, dat zich afspeelt op een plek die je kent en die je dierbaar is moeten verlaten, een ongewisse toekomst tegemoet. En toch is het dat wat de leerlingen hebben gedaan, geïnspireerd door wat Jezus eraan toevoegt: Ik ben met je, alle dagen. Het evangelie is de tijden door voor mensen een uitnodiging geweest, een (enorme) uitdaging, om erop uit te trekken. Wetend dat het Verbond van God niet achterblijft of verdwijnt, maar juist met hen meetrekt.

En vanavond zijn wij bij elkaar op zo'n moment! Er is een voorgenomen besluit door het bestuur van de parochie Sint Jan de Doper - in samenspraak met het pastoraal team en de staf van het bisdom en de bisschop - om deze kerk toegewijd aan O.L.V. Hemelvaart, aan de eredienst te onttrekken. Niet omdat wij dat zo graag willen, maar omdat de ontwikkelingen in kerk en samenleving het noodzakelijk maken om keuzen te maken. Secularisering en vergrijzing, steeds minder mensen die nog naar de kerk komen, het afnemen van het aantal vrijwilligers. Hoe moeilijk is het niet om mensen te vinden die een taak op zich willen en qua leeftijd ook

kunnen nemen. Het is ons niet gelukt om kerkbetrokkenheid door te geven aan de nieuwe generaties. Dat alles heeft ertoe geleid dat de vitaliteit om in de breedte van de opdracht van het evangelie kerk te zijn, zo onder druk is komen staan dat geen sprake meer is, zoals ook elders wel het geval is, van een levensvatbare en toekomstbestendige geloofsgemeenschap.

Er wordt wel geopperd: waarom alles niet verdelen over de twee kerken van Gouda? Daarover wil Vic. Van Deelen graag een anekdote vertellen. In Taizé nodigde broeder Roger groepen uit na het avondgebed om warme chocolademelk te komen drinken. Dat liep nogal eens uit de hand. De keukenbroeders gooiden dan in arren moede maar een paar liter water extra in de grote pan. Sprekend uit eigen ervaring: de chocolademelk werd er niet beter van, integendeel. In het pastoraat is het niet anders. Een klein pastoraal team verdelen over heel veel plekken maakt het pastoraat er niet beter op. En paters en nog vitale emeriti zijn er nauwelijks meer en worden ook steeds ouder. Vrijwilligers verdelen over meerdere plekken maakt het draagvlak er niet beter op. En financiële middelen verspreiden over meerdere plekken maakt de boel er ook niet beter op. Verdelen klinkt misschien wel leuk, maar lost niets op !

En dus ligt er het voorgenomen besluit om de O.L.V. Hemelvaartkerk aan de eredienst te onttrekken. Dat is verdrietig. Je huis moeten verlaten voelt niet goed. Maar we moeten de realiteit in ogenschouw nemen: het is eb in de kerk en we moeten de bakens verzetten. Zoals ooit die leerlingen op de berg in Galilea die een bijna onmogelijke opdracht kregen. En ook tot ons zegt Jezus: "Vergeet het niet, Ik ben met je, alle dagen, tot aan de voleinding der tijden". Die belofte hangt niet af van een kerkgebouw.

Wat de canonieke procedure betreft, zegt Vic. Van Deelen het volgende. Op grond van de overwegingen, zoals hij die zojuist heeft toegelicht, te weten de ontwikkelingen in kerk en samenleving in het algemeen, en specifiek in en rond deze kerk, heeft het parochiebestuur een voorgenomen plan aan de bisschop voorgelegd. Daar is ruim overleg over geweest met de bisschop en de staf van het bisdom. We zijn niet over één nacht ijs gegaan. De volgende stap was de informatie over het voornemen aan de parochianen vorig jaar, gevolgd door een tweetal mogelijkheden om hierover groepsgewijs met het bestuur in gesprek te gaan. Verder is ruim de mogelijkheid geboden tot een-op-een gesprekken met een bestuurslid. Het pastoraal team is hier uiteraard van begin tot het eind bij betrokken geweest. Het bestuur heeft hierna geconcludeerd dat er geen andere inzichten zijn ontstaan, en heeft de bisschop een voorgenomen besluit tot onttrekking aan de eredienst van de kerk O.L.V. Hemelvaart voorgelegd, en hem gevraagd de volgende stap te zetten, en dat is de hoorzitting van vanavond, waarvoor hij als vicaris-generaal en mevrouw De Jong vanuit het bisdom in uw midden zijn. Van deze ontmoeting wordt een verslag gemaakt dat aan de bisschop wordt voorgelegd. Daarna zal hij zijn besluit nemen en voorleggen aan de Priesterraad, conform het kerkelijk recht. Na advies van de Priesterraad neemt de bisschop een definitief besluit, dat aan het parochiebestuur bekend wordt gemaakt met het verzoek uiteraard u goed te informeren.

Tot slot: de bisschop wijst er met nadruk op dat ingeval van onttrekking, de "ontvangende kerk" (de H. Josephkerk) u van harte welkom zal heten en dat u daar ook een eigen plek in zal mogen en kunnen vinden.

De parochianen worden in de gelegenheid gesteld om te reageren.

Is er al een definitieve datum bekend?

Nee, er is sprake van een voorgenomen besluit. Er is nog geen besluit genomen. Deze avond is wel een belangrijke stap op weg naar een besluit. Pastoor Van Klaveren zou het proces niet langer willen rekken dan nodig is en denkt daarom aan begin 2021, maar hij wil het besluit van de bisschop afwachten.

Dit is mijn vierde kerksluiting in Gouda. Na de sluiting van de Hemelvaartskerk, de Gouwekerk en de Sacramentskerk ben ik hier als in een warm bad ontvangen. Ik ben emotioneel. Het is niet mogelijk dat de financiën een probleem zijn, want de Sacramentskerk heeft 900.000 euro opgeleverd.

Vic. Van Deelen antwoordt dat financiën niet het probleem zelf zijn, maar wel een aspect daarvan. Het probleem is dat de lokale gemeenschap niet voldoende draagvlak meer heeft om zelfstandig gemeenschap te kunnen zijn. Op de oproep om er gezamenlijk de schouders onder te zetten, kwam weinig respons, terwijl vrijwilligers nodig zijn om de gemeenschap draaiende te houden, bijvoorbeeld om het parochieblad te maken of de diaconie, het omzien naar elkaar, vorm te geven. Daarom is het noodzakelijk en belangrijk geworden om gemeenschap breder te zien, namelijk over heel Gouda. De pastorale teams worden te klein om alle ballen in de lokale lucht te kunnen houden. Dat neemt niet weg dat het erg verdrietig is om zoveel kerken verloren te zien gaan in je eigen leven. In de parochie waar Vic. Van Deelen heeft gewerkt, zijn zeven van de elf kerkgebouwen aan de eredienst onttrokken.

Is er geen alternatieve plek in de wijk beschikbaar? De samenwerking in de wijk wordt te weinig gezocht!

Waarom wordt er gekozen voor behoud van de H. Josephkerk en niet voor behoud van deze kerk? F. Marcus geeft aan dat op de locatie H. Joseph de voor het pastoraal team noodzakelijke infrastructuur aanwezig is.

Enkele aanwezigen noemen de H. Josephkerk een lege en kale kerk en pleiten daarom voor de locatie O.L.V. Hemelvaart vanwege de intimiteit. F. Marcus geeft aan dat er zeker gekeken zal worden naar wat de sluiting van de kerk O.L.V. Hemelvaart betekent voor de inrichting van de kerkzaal van de H. Josephkerk.

De jeugd komt niet naar de kerk vanwege de onmogelijke mistijden (zaterdagavond of zondagmorgen vroeg). Het is al heel lang zo dat dit niet goed georganiseerd is en dat maakt dat men zich niet erg welkom voelt. Tijdens de gesprekken zijn suggesties gedaan om dit te verbreden en te verlevendigen. F. Marcus benadrukt dat er niet gemanipuleerd is met de mistijden. Ook elders zie je weinig jongeren. Het pastoraal team wil zo veel mogelijk parochianen van dienst zijn, maar heeft zeven kerken te bedienen. Daarom moet een keuze worden gemaakt. Een negatieve keuze is nooit leuk voor wie dan ook.

F. Marcus geeft aan dat het parochiebestuur en het pastoraal team zeker open staan voor suggesties. Maar dan moeten er vanuit de wijk wel initiatieven worden ondernomen om de klus te klaren. Dat is niet gebeurd. Het ontbreekt zeker niet aan ideeën – zo is de suggestie gedaan om een nieuwe kerk te bouwen in Gouda – maar wel aan capaciteit en menskracht.

Men geeft aan dat opbouw van de gemeenschap ook heel goed vanuit de kerk O.L.V. Hemelvaart zou kunnen, omdat dit gebouw zoveel kleiner en intiemer is. Er wordt steeds gezegd dat er geen respons is, onvoldoende initiatieven zijn, maar waarom moet deze gemeenschap erop uit trekken en komt men niet naar ons toe? F. Marcus herhaalt dat in de H. Josephkerk de noodzakelijke infrastructuur aanwezig is om alle locaties te kunnen bedienen. Die zou op deze locatie moeten worden gebouwd c.q. aangelegd, zo dat al kan en mag.

Er wordt opgemerkt dat geredeneerd wordt vanuit sluiting. Er wordt geen alternatief plan gemaakt en berekend op haalbaarheid. Dat is een manier van argumenteren waarmee we het niet gaan redden.

Vic. Van Deelen geeft aan dat er onvoldoende reactie is gekomen op de oproep om met plannen te komen. Gezonden zijn betekent op weg gaan en niet (af)wachten.

De aanwezigen vragen zich af waarom de vrijwilligers met een plan moeten komen. Die vraag kan toch ook aan het parochiebestuur worden gesteld?

Het parochiebestuur wil vooral naar het totaal kijken. Waar zijn dan de beste mogelijkheden qua infrastructuur? De aanwezige parochianen zijn van mening dat de infrastructuur hier in de wijk ook op een goede mogelijkheid kan worden gerealiseerd. Deze locatie is in financieel opzicht ook gemakkelijker overeind te houden dan de H. Josephlocatie.

De verstaanbaarheid in de kerk O.L.V. Hemelvaart is beter dan die van de H. Joseph. Als we kijken naar de balans, de staat van baten en lasten, dan is er wel begrip voor sluiting, maar de boodschap moet elders wel goed klinken en gehoord kunnen worden. Vanuit het parochiebestuur is er zeker bereidheid om te kijken naar de kwaliteit van het geluid in de locatie H. Joseph.

Jonge mensen komen niet (vaak) naar de kerk. Ze zijn wel gelovig en beschikken over de capaciteiten die we nodig hebben. Zullen met de keuze voor de H. Josephkerk veel jongeren opstaan? Want pas dan kunnen we verder komen.

Vic. Van Deelen geeft aan dat in deze tijd jongeren niet gemakkelijk te bewegen zijn tot een langdurige betrokkenheid. Dit in tegenstelling tot de traditionele vrijwilligers. Dat is jammer, maar het is een gegeven, zowel hier als elders.

Veel dank voor het organiseren van deze hooravond. Ik heb er erg naar uitgekeken. Het gaat om het proces en niet om het besluit. Het is me aan het hart gegaan, omdat ik me niet intens bij het proces betrokken heb gevoeld. Er is geen antwoord gekomen op mijn brieven. De communicatie is niet wederzijds geweest. Het voorgenomen besluit bleef het voorgenomen besluit. Het is wij/zij: de bal wordt steeds direct teruggespeeld en er is geen sprake van een samen optrekken. Ik heb daarom geen vertrouwen in de toekomst van de katholieke kerk in Gouda. Er is gebrek aan transparantie. Wat zijn de criteria onder het voorgenomen besluit? Er is geen inzicht in de gegevens. Ook de protestantse en andere christelijke kerken sluiten hun gebouwen. Welke lessen zijn daaruit te leren? Dat hoor ik niet van het bisdom en niet van de parochie. U draagt fatalisme uit, want u spreekt niet over de toekomst. Ik waardeer het dat u ons wilt (aan)horen en ons mee wilt nemen in de afwegingen ter zake de toekomst van de katholieke kerk in Gouda.

Vic. Van Deelen benadrukt dat het daar precies om gaat. Het gaat niet om kerksluiting, maar om de toekomst van katholiek Gouda. Dan is verdelen van menskracht en middelen niet de oplossing. Het is wel noodzakelijk om een keuze te maken wat de meest geschikte locatie is dan wel het meest geschikte plan. De oplossingsrichting is kwaliteit en niet kwantiteit. Kerksluiting is voor de H. Josephlocatie overigens net zo'n grote verandering als het voor deze locatie is.

De heer Rijk deelt mee in september tweemaal een brief met handtekeningen ingezonden te hebben. Daarin werd een concreet voorstel gedaan om de vieringen om-en-om te houden, zodat beide gemeenschappen behouden konden blijven. Er zijn nog geen argumenten gegeven waarom dit niet zou kunnen. Kan de gemeenschap van Gouda de kerk in Noord dragen? Het gebouw O.L.V. Hemelvaart is goedkoper en geniet uit oogpunt van kosten de voorkeur. Het is belangrijk om verder vooruit te kijken. Deze gemeenschap heeft in het verleden veel tekenen van vitaliteit laten zien, meer dan de gemeenschap in Noord heeft gedaan. De kerk O.L.V. Hemelvaart was eigenlijk de centrale kerk van Gouda. De heer Rijk vraagt daarom uit bezorgdheid dringend om nog eens goed na te denken over het voorgenomen besluit.

Per brief is enkele jaren geleden aan de bisschop gevraagd om de Gouwekerk aan te kopen. Wordt dit initiatief in de overwegingen betrokken?

Pastoor Van Klaveren merkt op dat dit aspect actueel was toen besluitvorming nodig was om aan de H. Josephkerk een zaal toe te voegen. Er is niet gekozen voor aankoop van de Gouwekerk, als alternatief voor verbouwing van de H. Josephkerk. Dat werd ook door het bisdom afgeraden omdat de Gouwekerk, mede vanwege de bijbehorende pastorie, een molensteek om de nek van de parochie kon worden. Wat niet wegneemt dat pastoor Van Klaveren als kerk graag in de binnenstad zou willen zitten.

Wat voor besluit kunnen we verwachten van de bisschop? Er is nu een voorgenomen besluit, maar nog geen definitief besluit. Het voorgenomen besluit is wel een afgewogen besluit en de hoorzitting een van de stappen die moeten worden gezet op weg naar een definitief besluit. Het door de bisschop horen van de Priesterraad is ook een van de stappen die moeten worden gezet. Alles overwegende neemt de bisschop dan een definitief besluit. Het komt wel voor dat een definitief besluit anders is dan het voorgenomen besluit of er wordt dankbaar gebruik gemaakt van de informatie uit de hoorzitting bij de verhuizing naar de nieuwe locatie, zodat alle gemeenschappen – zowel de ontvangende als de verhuizende - op een goede manier de verandering kunnen meemaken.

Pastoor Van Klaveren benadrukt, ingaande op de pastorale toekomst, dat ook de H. Josephlocatie moet veranderen. Het is geen kwestie van 'inschuiven'. De gemeenschap O.L.V. Hemelvaart is niet te gast in de locatie H. Joseph. Dat wil het pastoraal team per se niet. Kerksluiting doet iets met ons, maar is ook de kans op een gezamenlijk nieuw begin. Bij de te zetten stappen hoort ook dat alle gemeenschappen hun locatie kwijt raken en samen nadenken over hoe de nieuwe locatie eruit moet zien. Wellicht moeten we zelfs nadenken over een nieuwe naam. Familiekerk drukt dan iets uit van die gezamenlijkheid (O.L. Vrouw, H. Joseph). Pastoor Van Klaveren herhaalt dat hij graag als kerk in de binnenstad zou zitten. Zoals paus Franciscus al zei moet je als kerk daar zijn waar ook de mensen zijn. Bij Open Kerk wordt de Agnietenkapel gehuurd en dan komen er 1.000 tot 1.500 mensen een kaarsje opsteken! Wie weten krijgen we ooit een plaats in de binnenstad. De kerk moet zijn waar de mensen zijn. Dan kan het een ankerplaats worden.

Een van de aanwezigen neemt gezamenlijk een aantal vragen door. Zijn er financiële problemen of redenen om deze locatie op te heffen? Zijns inziens zijn die er niet. Is de bediening vanuit de kerk goed? Ja, dat is het geval. Is er sprake van goede zorg voor de ouderen, op weg naar de hemel? Ook dat is het geval. De personele voorziening voor wat betreft de kerkelijke bediening is voldoende, maar zou meer mogen zijn. De personele voorziening voor wat betreft het bestuur heeft nood aan verjonging. Dat hoeft niet per se uit de parochie zelf te komen. Het zou ook kunnen worden uitbesteed. Het kerkgebouw O.L.V. Hemelvaart zelf is een apart ontwerp, dat bescherming uitstraalt. In tegenstelling tot het kerkgebouw in Noord is hier de intimiteit op een goede manier gerealiseerd. Het is belangrijk om bovenstaande vragen en antwoorden mee te nemen in de verdere planvorming. Doe er je voordeel mee.

Is het de bisschop die het besluit neemt? Ja, dat is zo. Op basis van het dossier neemt hij het besluit, maar hij kan op basis van het dossier ook suggesties doen ter zake de uitvoering. De hoorzitting is bedoeld om het verhaal van de gemeenschap te horen en mee te nemen in de besluitvorming. Daarom ook wordt er van deze avond een verslag gemaakt. Ook de Priesterraad wordt gehoord. De Priesterraad kijkt vooral naar het aspect van de toekomst van de pastoraal van de stad Gouda. Alles overwegende neemt de bisschop dan een besluit. Het is evident dat je geen omelet kunt bakken zonder een ei te breken, maar dat betekent niet dat het proces

niet met zorgvuldigheid wordt gelopen. Integendeel. De bisschop denkt er goed over na alvorens een besluit te nemen.

Men geeft aan blij te zijn met de hoorzitting en de gelegenheid om de diverse punten te benoemen. Het gevoel blijft echter bestaan dat de keuze al is gemaakt en dat de bisschop niet echt zelf een keuze heeft. We hebben niet het gevoel dat het nog een open vraag is en dat verklaart de verdedigende houding die door de parochianen wordt ingenomen. De buurtfunctie die het kerkgebouw heeft is erg belangrijk, maar daarover horen we niets terug. Dat is jammer. We voelen de openheid niet.

Vic. Van Deelen zegt dat op basis van de argumenten een masterplan wordt gemaakt en niet andersom. Kerksluiting is linksom of rechtsom een pijnlijk en lastig proces. De parochianen van Gouda-Noord zijn weliswaar niet gehoord, maar ook zij moeten veranderen. Dat is zowel een opgave als een opdracht.

F. Marcus merkt op dat het parochiebestuur verantwoordelijk is voor het gehele gebied van de parochie St. Jan de Doper, dat zeven locaties omvat. Het is een groot gebied. Het pastoraal team bestaat uit vier personen, zij het niet allemaal full time. Parochiebestuursleden F. Marcus en P. Pennekamp houden zich ook bezig met andere activiteiten, bijvoorbeeld omdat er in de locatieraden veel vacatures zijn. Zij staan open voor versterking van deze groepen. De toekomst hangt af van de mensen die de schouders eronder willen zetten en die de kerk willen overdragen aan de volgende – jongere – generatie.

Pastoor Van Klaveren zegt dat bij het hele pastorale project van opnieuw beginnen ook de aandacht hoort voor mensen die de afslag niet kunnen nemen. Het pastoraal team is bereid voor de korte termijn weekvieringen te houden in de wijk, bijvoorbeeld op donderdagmorgen, als dat te realiseren is. Het pastoraal team wil zich ook buigen over dienstverlening aan mensen die jarenlang de kerk hebben gedragen, als dat tenminste haalbaar is. Dit is nog niet concreet; het zijn ideeën.

Pastoor Van Klaveren bedankt alle aanwezigen, inclusief de delegatie van het bisdom, voor hun aanwezigheid. Fijn dat de parochianen de moeite hebben willen nemen om te komen en hun stem te laten horen met het oog op goede en zorgvuldige besluitvorming. Hij heeft daar vertrouwen in.

Vic. Van Deelen dankt eveneens de aanwezigen en sluit de avond af met gebed.